მწვანე ალტერნატივა

გარემოსდაცვითი და სოციალური
სამართლიანობისთვის
საქართველოში

შენიშვნები და კომენტარები
თერჯოლის მუნიციპალიტეტში, სოფ. ნახშირღელეში
შპს „ჭიათურმანგანუმ ჯორჯია“
ფეროშენადნობების საწარმოს და აგლომერაციის უბნის
ექსპლუატაციის პირობების ცვლილების
გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიშზე

23 ოქტომბერი, 2026

2026 წლის 9 ოქტომბერს გარემოსდაცვით საინფორმაციო პორტალზე გამოქვეყნდა შპს „ჭიათურმანგანუმ ჯორჯია“ ფეროშენადნობების საწარმოს და აგლომერაციის უბნის ექსპლუატაციის პირობების ცვლილების პროექტის გარემოზე ზემოქმედების (გზშ) შეფასების ანგარიში.

განსახილველად წარმოდგენილი დოკუმენტაციის თანახმად, შპს „ჭიათურმანგანუმ ჯორჯია“ გეგმავს მოქმედი საწარმოს მომიჯნავედ, კომპანიის საკუთრებაში არსებულ არასასოფლო-სამეურნეო მიწის ნაკვეთზე 65-75% ფეროსილიციუმის, ფეროსილიკომანგანუმის და ფეროქრომის გადადნობის ტექნოლოგიური საწარმოო ხაზის და მცირე ზომის ავტოსადგომის მოწყობას; არსებული ძირითადი საწარმოს ტერიტორიაზე განთავსებულ სასათბურე მეურნეობის დემონტაჟს და მის ადგილას ნედლეულის, კერძოდ კი მანგანუმის მადნისა და კოქსის საწყობის მოწყობას.

დაგეგმილი საქმიანობის ფარგლებში გათვალისწინებულია ავტოსადგომის, ნედლეულის საწყობის, ახალი საწარმოო კორპუსისა და მასთან დაკავშირებული მცირე ინფრასტრუქტურის მოწყობის სამუშაოები (გვ. 35).

კომპანიის მიერ წარმოდგენილ დაზუსტებულ/დამატებით დოკუმენტაციაში მწვანე ალტერნატივას მიერ წარმოდგენილი შენიშვნების ნაწილი კომპანიამ ნაწილობრივ გაითვალისწინა, თუმცა უმეტესობა კვლავაც აქტუალურია.

1. უკანონო მშენებლობა

კომპანია ადასტურებს, რომ გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილებისა და მშენებლობის ნებართვის გარეშე უკვე განთავსებული აქვს შენობის კონსტრუქცია და მიმდინარეობს საქმის წარმოება გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტის მიერ. მიუხედავად ამისა, გზშ-ის ანგარიშში ეს ფაქტი იმგვარად არის წარმოჩენილი, რომ უკვე ჩადენილი კანონდარღვევა (ფაქტობრივი მდგომარეობა) პროექტის უპირატესობად და „არსებული ინფრასტრუქტურის გამოყენებად“ წარმოაჩინოს.

კანონმდებლობის მოთხოვნაა, რომ უნებართვოდ და უკანონოდ დაწყებული/განხორციელებული საქმიანობის შემთხვევაში, პროცედურა უნდა გაგრძელდეს მხოლოდ ტერიტორიის პირვანდელ მდგომარეობაში აღდგენის შემდეგ. მიუღებელია უკანონო ქმედების ლეგალიზაცია გზშ-ის პროცედურის გავლის გზით. სააგენტომ მხედველობაში უნდა მიიღოს ეს გარემოება და შეაჩეროს წარმოება კანონდარღვევის აღმოფხვრამდე.

greenalt@greenalt.org
www.greenalt.org

2. ალტერნატივების ანალიზი

ალტერნატივების განხილვა ფორმალურ ხასიათს ატარებს. განსახილველად წარმოდგენილი დოკუმენტების მიხედვით, რეალურად სხვა სივრცეები აღარ განიხილება და უპირატესობა უკვე ათვისებულ ტერიტორიას მიენიჭა. კომპანიის პოზიცია, თითქოს არსებული შენობის არსებობა ავტომატურად ხსნის სხვა ალტერნატივების განხილვის აუცილებლობას, ეწინააღმდეგება გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის მოთხოვნებს. ალტერნატივების ანალიზი უნდა მოიცავდეს რეალურ ალტერნატივებს.

წარმოდგენილ უნდა იქნას სრულფასოვანი დასაბუთება იმისა, თუ რა ალტერნატიული ტერიტორიები არსებობდა კომპანიის მფლობელობაში და რატომ გამოირიცხა ისინი რეალურად.

3. ხარჯ-სარგებლიანობის შეფასება

მწვანე ალტერნატივას შენიშვნა გათვალისწინებულია იმ კუთხით, რომ ანგარიშს დაემატა ცალკე თავი (თავი 3) სარგებლისა და დანაკარგების შეფასების შესახებ. თუმცა, ანალიზი ძირითადად ეყრდნობა დასაქმებულთა რაოდენობის ზრდას (50 ახალი ადგილი, 900 000 ლარის სახელფასო ფონდი). მიუხედავად იმისა, რომ კომპანიამ წარადგინა სოციალური სარგებლის რაოდენობრივი შეფასება, ანგარიშში სრულად არის უგულებელყოფილი გარემოსთვის მიყენებული ზარალისა და მოსალოდნელი უარყოფითი ზემოქმედებების (ატმოსფერული ემისიების ზრდა, ტექნოგენური დატვირთვა) ფულადი ან თუნდაც, მკაფიო რაოდენობრივი შეფასება.

ხარჯ-სარგებლიანობის ანალიზი უნდა შეფასდეს სრულფასოვნად, სოციალურ-ეკონომიკურ სარგებელთან ერთად, წარმოდგენილი უნდა იყოს პროექტით გამოწვეული გარემოსდაცვითი დანაკარგების ეკონომიკური შეფასება.

4. წარმადობის გაზრდა

დანართ 1-ში მწვანე ალტერნატივას შენიშვნა წარმადობის გაზრდის თაობაზე უპასუხოდ არის დატოვებული.

ანგარიშის მე-2 თავში (გვ. 5) მოყვანილია კოდექსის მე-3 მუხლის „ე“ პუნქტის ციტატა: “ექსპლუატაციის პირობის ცვლილება არის ცვლილება, რომელიც ითვალისწინებს გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილებით განსაზღვრული საქმიანობის საწარმოო ტექნოლოგიის განსხვავებული ტექნოლოგიით შეცვლას, ექსპლუატაციის პირობების შეცვლას ან/და წარმადობის გაზრდას“. აუცილებელია მკაცრად გაიმიჯნოს, დაგეგმილი ცვლილება წარმოადგენს მნიშვნელოვან თუ არამნიშვნელოვან ცვლილებას, ვინაიდან წარმადობის **მკვეთრი ზრდა** (იხ. ცხრილი 4.1.2 და ცხრილი 4.1.6) შესაძლოა სცდებოდეს პროექტის ექსპლუატაციის ცვლილების ფარგლებს და მოითხოვდეს კოდექსით გათვალისწინებულ სრულფასოვან სკრინინგის, სკოპინგის და გზშ პროცედურებს.

ცხრილი 4.1.2.

ფეროშენადნობების დასახელება	წარმადობა ტ/დღ		წარმადობა ტ/წელ		შენიშვნა
	ერთი ღუმელი	სამი ღუმელი	ერთი ღუმელი	სამი ღუმელი	
ფეროსილიკომანგანუმი	35	105	11550	34650	წელიწადში სამუშაო დღეთა რაოდენობაა 330
ფერომანგანუმი	35	105	11550	34650	
ფეროსილიციუმი	24	72	7920	23760	

ცხრილი 4.1.6.

ფეროშენადნობების დასახელება	წარმადობა ტ/დღ	წარმადობა ტ/წელ	შენიშვნა
ფეროსილიკომანგანუმი	260	85800	წელიწადში სამუშაო დღეთა რაოდენობაა 330
ფეროქრომი	240	79200	
65-75 % ფეროსილიციუმი	200	66000	

დასკვნა

წარმოდგენილი გარემოზე ზემოქმედების შეფასების (გზშ) ანგარიში უხეშად აღვევს საქართველოს გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის მოთხოვნებს და წარმოადგენს გარემოსდაცვითი სამართალდარღვევის ლეგალიზების მცდელობას. მიგვაჩნია, რომ საქმიანობაზე უნდა შეწყდეს მიმდინარე ადმინისტრაციული წარმოება და საქმე გადაეცეს გარემოსდაცვითი ზედამხედველობის დეპარტამენტს უნებართვო სამშენებლო სამუშაოების სასწრაფო იძულებითი შეჩერების, კომპანიის დაჯარიმებისა და ტერიტორიის პირვანდელ მდგომარეობაში მიყვანის (დემონტაჟის) მიზნით.